

Filosofie a „nové myšlenky“

Patočka v přednášce o možném zániku filosofie mluví o krizi dnešní filosofie, a jako jeden z jejích znaků uvádí, že „nemá nové myšlenky“. Co to vlastně znamená, že filosofie nemá (přesněji : dnešní filosofové nemají) „nové myšlenky“ ? Není za tím představa, že filosofové někdy jsou a jindy nejsou „v sobě“ rozkřesat nějaké „nové myšlenky“ ? Cožpak si filosofové své myšlenky opravdu vymýšlejí ? Není to spíše právě naopak, totiž že myšlenky buď přicházejí nebo nepřicházejí a že filosofům nezbývá než na ně čekat, než je očekávat a dobře připravovat svou schopnost je vůbec uznamenat, rozpoznat a učinit je svými vlastními myšlenkami ? Není lepším způsobem vyjádření povahy krize současného filosofického myšlení, řekneme-li, že dnešní filosofové nejsou vůči novým myšlenkám dost vnímaví ? Vždyť co o sobě vlastně říká filosof, který jakoby objektivně konstatuje, že současná filosofie nemá nové myšlenky ? Říká, že o žádných nových myšlenkách neví. Ale copak je možno vyslovovat takové negativní soudy, aniž by se okamžitě přistoupilo k analýze obecně uznávaných nových myšlenek, aby se pak ukázalo, že nejsou nové ? Co je to „nová myšlenka“ ? Rádl se jednou táže : Jak vůbec přicházejí nové věci i na svět ? Můžeme se proto podobně tázat, i když se omezíme na myšlení a myšlenky : Odkud vlastně přicházejí nové myšlenky do mysli filosofů ?

(Praha, 031020-3.)